

33 529 nr. 403 / 22-12-2017 Brief bij MJP brief NCG

In de MJP-brief formuleert de NCG wat nodig is om op korte termijn door te kunnen gaan met de versterking van ruim 3.000 woningen die reeds geïnspecteerd zijn en om vertraging in de geplande inspecties voor het eerste kwartaal van 2018 te voorkomen. De MJP-brief is besproken met de regionale bestuurders in het Nationaal Bestuurlijk Overleg op 6 december jl., evenals met de maatschappelijke organisaties. De maatschappelijke partijen hebben daarbij zorgen geuit over de impact van de versterkings-operatie en de rol van NAM bij de versterking en schadeafhandeling.

33 529 nr. 389 / 10-11-17 Brief bij 3^e Kwartaalrapportage NCG

Ten aanzien van de inspectie- en versterkingsaanpak bevestigt deze kwartaalrapportage het beeld dat de Minister van Economische Zaken schetste bij de aanbieding van de vorige kwartaalrapportage aan uw Kamer op 19 september 2017 (Kamerstuk 33 529, nr. 383). Zowel de doorvertaling van de resultaten van inspecties en doorrekeningen naar concrete versterkingsadviezen, als de uitvoering van het inspectieprogramma gaan nog niet snel genoeg. De NCG geeft aan dat een inhaalactie is gestart om in 2017 nog zoveel mogelijk inspecties te kunnen realiseren. Ook is de NCG gestart met het informeren van bewoners over de voor hun woning voorgestelde versterkingsmaatregelen.

33529 nr. 386 / 13-10-2017 Jaarlijks ijkmoment gaswinning

In grote lijnen gaven decentrale overheden aan dat men mijn besluit om de winning per 1 oktober 2017 met 10% te verminderen een stap in de goede richting vindt, maar dat het niveau van gaswinning nog verder naar beneden zou moeten. Als argumenten worden genoemd dat men de veiligheid nog onvoldoende gewaarborgd vindt en dat het inspectie- en versterkingsprogramma trager loopt dan verwacht. De maatschappelijke organisaties sloten zich hierbij aan.

33 529, nr. 383 2 / 19-9-2017 Brief bij 2e kwartaalrapportage NCG 2017Versterking

De kwartaalrapportage beschrijft ook de stand van zaken van de inspectie- en versterkingsaanpak. De inspecties leiden na uitvoering van verschil-lende sterkteberekeningen tot versterkingsadviezen. Deze vormen de start van het gesprek met de bewoners over de aanpak van hun woning en eventuele aanvullende wensen die hierin kunnen worden meegenomen. Bij het opstellen van de versterkingsadviezen op basis van inspecties en sterkteberekeningen van de 1.467 huizen die al in 2016 zijn geïnspecteerd ontstaat echter vertraging. In de kwartaalrapportage staat dat een groot deel van de versterkingsadviezen die in opdracht van het CVW tot stand zijn gekomen, van onvoldoende kwaliteit was. Daarmee waren deze adviezen niet geschikt om bewoners adequaat te informeren over hun specifieke situatie en om met hen vervolggesprekken te kunnen voeren over de aanpak. Er moest extra tijd worden uitgetrokken om de adviezen op het gewenste niveau te brengen. Dit heeft ertoe geleid dat de NCG de bewoners van de 1.467 panden die in 2016 zijn geïnspecteerd, heeft moeten melden dat zij, in tegenstelling tot eerdere berichten, pas dit najaar worden geïnformeerd over de voorgestelde versterkingsmaatregelen aan hun huis. Daarnaast heeft de NCG mij gemeld dat een forse achterstand is ontstaan in het inspectieprogramma voor 2017. Dit vind ik zorgelijk met het oog op de ambitie om per jaar 5.000 woningen te inspecteren, door te rekenen en er versterkingsadviezen voor op te stellen. De NCG heeft op mijn verzoek de afgelopen tijd gesprekken gevoerd met CVW en NAM om tot verbeteringen te komen en de effecten van de opgelopen achterstand zo klein mogelijk te houden. Ik zal uw Kamer hierover zo spoedig mogelijk nader berichten.

Tot slot

Al met al moet ik helaas constateren dat – ondanks de inspanningen van alle betrokken partijen – de schadeafhandeling en de versterking van huizen en gebouwen te weinig voortgang heeft. De inwoners van Groningen moeten in een veilige omgeving kunnen wonen en kunnen rekenen op een vlotte afhandeling en billijke compensatie bij schade als gevolg van gaswinning.

Het is van belang dat de gesprekken over het nieuwe schadeprotocol nu snel resultaat opleveren, zodat de schades die sinds 31 maart zijn ontstaan, weer kunnen worden vergoed. Evenzo is noodzakelijk dat de organisatie van de versterkingsopgave beter aansluit op het realiseren van de benodigde versnelling in de inspecties en de uitvoering. Hierover zal ik u nader informeren, in

samenhang met de verdere besluitvorming over de schade-afhandeling en versterkingsmaatregelen en in vervolg op het wetsvoorstel dat daartoe is voorbereid.

33 529 nr. 381 / 7-7-2017 Brief bij addendum MJP 2017-2021

Bijgaand stuur ik uw Kamer het addendum op het Meerjarenprogramma Aardbevingsbestendig en Kansrijk Groningen 2017–2021 (MJP) van de Nationaal Coördinator Groningen (NCG)¹. In het MJP 2017–2021, dat ik op 23 december 2016 (Kamerstuk 33 529, nr. 321) aan uw Kamer heb aangeboden, kondigde de NCG aan dat het voor de uitvoering van de versterkingsopgave onverstandig lijkt verder dan een half jaar vooruit te kijken. Daarom was voor de tweede helft van 2017 geen concrete invulling opgenomen voor het mogelijk aanwijzen van nieuwe prioritaire gebieden. Voor de uitvoering van de versterkings-opgave voor de tweede helft van 2017 heeft de NCG daarom een addendum op het MJP 2017–2021 opgesteld. Dit addendum is besproken in de maatschappelijke en bestuurlijke stuurgroep. Op 29 juni 2017 heeft onder mijn voorzitterschap tijdens het Nationaal Bestuurlijk Overleg finale bestuurlijke afstemming plaatsgevonden over dit addendum. Daar hebben alle maatschappelijke en bestuurlijke partijen zich positief uitgesproken over het addendum. Vervolgens heeft de NCG zijn voorstel voor het addendum gefinaliseerd en heeft besluitvorming over het addendum plaatsgevonden in de betrokken colleges van B&W en gedeputeerde staten. Daarna heb ik het addendum, gehoord hebbende de ministerraad, vastgesteld. Hieronder ga ik in op de belangrijkste elementen uit het addendum.

1. Actualisatie Nederlandse Praktijk Richtlijn aardbevingsbestendig bouwen

Het KNMI heeft op 15 juni de nieuwe «seismische hazard kaart» (oftewel de peakgroundacceleration (pga)-contourenkaart) gepubliceerd. Deze kaart geeft de maximaal te verwachten grondversnelling per locatie in Groningen aan. Het is daarmee een maat voor de seismische dreiging waarmee rekening gehouden dient te worden bij het bepalen of een gebouw of een woning voldoet aan de veiligheidsnorm 10–5. Wat betreft de prioritering constateert de NCG op basis van de nieuwe pga-contourenkaart van KNMI dat de 0,2g pga-contour geen noemens-waardige verandering laat zien ten opzichte van de kaart die wordt gehanteerd in het MJP. Er is daarom geen aanleiding om de prioritering te veranderen in de tweede helft van 2017. De nieuwe gegevens worden betrokken bij het aanwijzen van nieuwe prioritaire gebieden voor 2018. Deze nieuwe pga-contourenkaart vormt de basis voor de actualisatie van de Nederlandse Praktijk Richtlijn aardbevingsbestendig bouwen (NPR) die het Nederlandse Normalisatie Instituut (NEN) op 22 juni heeft gepubliceerd. NCG gebruikt deze geactualiseerde NPR om te toetsen of een gebouw (of woning) voldoet aan de veiligheidsnorm 10-5. Op basis van de berekening met de NPR wordt bepaald of een woning of gebouw versterkt moet worden. Iedereen kan nu op de website van NEN2 per gebied de aardbevingsbelasting aflezen die voor een constructeur van belang is voor de berekening. Voor locaties die niet exact op een gridpunt liggen is met de NPR ook de maximale seismische belasting te bepalen op basis van het dichtbij liggende punt of de maximale waarden van meerdere punten. Ook is nu een meer eenvoudige rekenmethode nader uitgewerkt. Daarmee is sneller te bepalen of een huis aan de norm voldoet. Daarnaast zal de NCG een website (laten) ontwikkelen waar geïnteresseerde burgers zich kunnen laten informeren over de NPR. Er is een beperkt aantal analyses uitgevoerd op grond waarvan alleen kwalitatieve conclusies kunnen worden getrokken. Ik constateer dat met de nieuwe versie van de NPR veel nauwkeuriger kan worden bepaald of, en zo ja hoe gebouwen dienen te worden versterkt. Waarschijnlijk leidt de toepassing van de nieuwe NPR tot minder versterkingen en minder zware versterkingsmaatregelen, en daarmee tot minder hinder voor de bewoner. De reductie van de aardbevingsbelasting is vooral het gevolg van een sterk verbeterd inzicht in het gedrag van de bodemlagen in de bovenste 30 meter. Uit de daadwerkelijke inspecties en doorrekeningen per woning moet blijken of, en zo ja welke maatregelen genomen moeten worden en of deze overeenkomen met de uitkomsten van de eerste gevoeligheidsanalyses. Voor de programma's die in de eerste helft van 2017 zijn gestart, is de NPR van december 2015 het toetsingskader. Voor de inspecties vanaf 1 juli 2017 zal de geactualiseerde NPR de basis vormen. Zowel de maatschappelijke als de bestuurlijke stuurgroep hebben daarmee ingestemd. Ik neem het besluit van de NCG over om in de uitvoering van zijn versterkingsopgave gebruik te maken van deze meest recente wetenschappelijke inzichten en het toepassen van de geactualiseerde NPR als basis voor de versterkingsopgave vanaf 1 juli 2017, en het vanaf 1 juli 2017 beleidsmatig van toepassing verklaren van de geactualiseerde NPR op de nieuwbouw, zoals besproken

tijdens het Nationaal Bestuurlijk Overleg van 29 juni 2017. Ik streef ernaar om de NPR snel op te laten nemen in de bouwregelgeving, conform mijn eerdere brief hierover van 19 april 2017 (Kamerstuk 33 529, nr. 334).

2. Inspectie- en engineeringsprogramma

Het addendum geeft inzicht in de locaties waar in de tweede helft van 2017 wordt geïnspecteerd. De NCG zet in de tweede helft van 2017 de inspecties voort in de prioritaire gebieden waar al inspecties plaatsvinden. Alleen in Holwierde wordt voor het eerst onder regie van de NCG gestart met het inspectieprogramma. De NCG gaat in 2017 geen nieuwe prioritaire gebieden aanwijzen, omdat de hierboven genoemde nieuwe pga-kaart van het KNMI daar geen directe aanleiding toe geeft. Uit de Hazard & Risk Assessment van 18 juli 2016³ is gebleken dat de categorie van meerlaagse bouw tot 18 meter een verhoogd risicoprofiel kent. Het addendum bevat daarom nog een aanpak die specifiek gericht is op meerlaagse gebouwen. Tenslotte bevat het addendum een inspectieprogramma voor ongeveer 70 zorggebouwen en wordt ingegaan op de toepassing van een alternatieve beoordelingsmethode bij kerken.

Tot slot

Het addendum op het MJP 2017–2021 borgt een voortvarende aanpak van de inspecties en engineering van woningen in prioritaire gebieden voor de tweede helft van 2017. Ondertussen gaat de daadwerkelijke versterking door van woningen die eerder dit jaar reeds zijn geïnspecteerd en doorgetrokken, onverminderd door. Alle inzet is erop gericht om op 1 oktober te kunnen starten met de versterking van woningen uit de eerste ronde prioritaire gebieden, te beginnen in Appingedam.

33 529 nr 358 / 30-6-2017 Reactie op het verzoek van lid Beckeman

Tijdens het ordedebat van 27 juni jl. (Handelingen II 2016/17, nr. 92, Regeling van werkzaamheden) heeft het lid Beckerman (SP) verzocht om een brief over berichten van het KNMI over de maximale beving in Groningen en de aardbevingsdreiging rond Ten Boer en Hoogezand-Sappemeer. Ik ga ervan uit dat het lid Beckerman refereert aan het bericht op 26 juni 2017 van RTVNoord.¹ Dit bericht gaat over een nieuwe versie van de seismische hazardkaart voor Groningen, die het KNMI op 15 juni 2017 openbaar heeft gemaakt.² In deze brief ga ik eerst in op de maximale sterkte van aardbevingen in Groningen en vervolgens op de veranderingen in de hazardkaart ten opzichte van vorige versies. Maximale sterkte van aardbevingen Een seismische hazardkaart geeft een inschatting weer van de mogelijke grondversnellingen door aardbevingen in de toekomst. Voor het maken van zo'n kaart zijn drie parameters van belang: 1. De maximale sterkte die een aardbeving zou kunnen hebben; 2. De verdeling van bevingen over de afgelopen jaren; 3. De invloed van de diepe en ondiepe ondergrond op de trillingen. Bij het maken van eerdere hazardkaarten gebruikte het KNMI een vaste waarde voor de maximum sterkte van een aardbeving in Groningen, namelijk 5 op de schaal van Richter (doorgaans aangeduid als $M_{max}=5$). Bij de nieuwe berekeningen is men niet langer uitgegaan van een vaste waarde, maar van een kansverdeling. Daarbij heeft men de kansverdeling aangehouden die een commissie van internationale experts in maart 2016 heeft geadviseerd. Die kansverdeling heeft een onderwaarde van $M_{min}=4$ en een bovenwaarde van $M_{max}=7$.

De vraag is, wat het effect is van deze nieuwe benadering. Volgens het KNMI is het effect zeer beperkt en gaat het om een aanscherping van het model. Het KNMI verklaart dit als volgt. Bij de bepaling van de grondversnelling wordt rekening gehouden met een bepaalde overschrijdingskans. Het KNMI gaat uit van een overschrijdingskans van 0,2% per jaar. Dat is gebaseerd op een internationale afspraak. Die overschrijdingskans houdt in dat de berekende grondversnelling slechts één keer in de 475 jaar overschreden zou mogen worden. Uit berekeningen van het KNMI blijkt dat het bij een dergelijke terugkeertijd, die van toepassing is voor de versterking van woningen, niet veel uitmaakt of er een vaste waarde voor M_{max} wordt gebruikt of een kansverdeling. In de kansverdeling is de kans op een $M=4$ aanzienlijk hoger dan een $M=7$. Met andere woorden, het zwaartepunt van de kansverdeling ligt nu lager dan de M_{max} van 5 die eerder werd aangehouden. Alleen voor beduidend langere terugkeertijden maakt het wel verschil. Dit is nader uiteengezet in het (Engelstalige) technische rapport dat het KNMI heeft gepubliceerd.³ Ik heb aan het KNMI en TNO gevraagd om over deze

complexe materie een gezamenlijke notitie te schrijven die inzichtelijk maakt wat de gevolgen zijn van de verschillende keuzes voor de maximale sterkte van aardbevingen in Groningen. Tevens heb ik aan deze instituten gevraagd om aan te geven wat een verstandig uitgangspunt is voor hazardberekeningen. De notitie is inmiddels gereed en als bijlage bij deze brief gevoegd⁴. Uit het document blijkt dat het KNMI en TNO onder meer adviseren om hazardberekeningen op een probabilistische manier uit te voeren. Bovendien adviseren zij om daarbij uit te gaan van de kansverdeling die de commissie van internationale experts in maart 2016 heeft aangeraden. Zij geven wel aan dat de implementatie van die verdeling met zorg uitgevoerd moet worden, omdat deze verdeling een combinatie is van geïnduceerde seismiciteit en getriggerde bevingen (in de notitie worden deze begrippen nader toegelicht). Ik heb geconstateerd dat het KNMI de genoemde uitgangspunten zo goed mogelijk heeft verwerkt in de nieuwe kaart die op 15 juni 2017 is gepubliceerd. Het KNMI en TNO hebben in hun notitie ook enkele aanwijzingen gegeven hoe de kennis over de kansverdeling van de maximale aardbevingssterkte in de toekomst verbeterd zou kunnen worden. Deze aanwijzingen zal ik inbrengen in het kennisprogramma effecten mijnbouw dat onlangs is gestart.

Veranderingen in de hazardkaarten

Uit de nieuwe kaart van het KNMI blijkt dat in het noordelijk deel van Groningen de seismische dreiging met maximaal 0,05g is afgenomen en in het zuidelijk deel (bij Ten Boer en Hoogezand) met maximaal 0,05g is toegenomen. Volgens het KNMI is deze lichte af- en toename vooral het gevolg van het verplaatsen van bevingen naar het zuiden van het Groningenveld (gerekend over de afgelopen drie jaar). Het maximum van de te verwachten grondversnelling is licht gestegen van 0,22g in 2016 naar 0,24g in 2017. Het algehele beeld is, volgens het KNMI, dat de seismische dreiging nauwelijks is gewijzigd ten opzichte van 2016. Het nieuwe kaartbeeld is wel aanzienlijk gunstiger dan de hazardkaart uit 2015, die onderdeel is van de Nederlandse Praktijk Richtlijn 9998:2015, op basis waarvan tot op heden bepaald is of woningen in Groningen moeten worden versterkt. Toen liet de hazardkaart een maximum grondversnelling zien van 0,36g.

De nieuwe hazardkaart van het KNMI is verwerkt in een geactualiseerde versie van de Nederlandse Praktijk Richtlijn (NPR) voor aardbevingsbestendig bouwen, die het Nederlandse Normalisatie Instituut (NEN) op 22 juni 2017 heeft gepubliceerd. Naar verwachting zal de Nationaal Coördinator Groningen, na overleg met gemeenten, provincie en de rijksoverheid, adviseren om de nieuwe versie van de NPR per 1 juli 2017 van toepassing te verklaren voor de versterkingsopgave en nieuwbouw.

33 529, nr 355 / 30-6-2017 – Reactie op OVV rapport

Constateringen aanpak versterkingsopgave:

De OVV ziet dat de versterkingsopgave een complexe opgave is die met zorgvuldigheid uitgevoerd moet worden, maar wel met voldoende snelheid. De OVV constateert dat het tempo van de versterkingsopgave niet in lijn is met de ontwikkeling van het aardbevingsrisico. Het is belangrijk voor het kabinet dat alle bewoners het gevoel hebben veilig te kunnen zijn in hun eigen huis. Het is inmiddels duidelijk hoe complex en ingrijpend de noodzakelijke versterkingsopgave is. Dit geldt in de eerste plaats voor de bewoners wiens eigen huis, buurt of hele dorp zal worden aangepakt en die veelal voor kortere of langere tijd elders zullen moeten verblijven. Maar ook de betrokken woningbouwcorporaties en gemeenten staan voor een uitzonderlijke opgave. De Nationaal Coördinator Groningen voert regie op de operatie als geheel met het oog op een integrale aanpak en gelijktijdig behoud van maatwerk. Uit de eerste resultaten van de inspecties van woningen eind 2016 is gebleken dat alle 1.467 woningen, die nu in beeld zijn gebracht, versterkt moeten worden. Dat is een ingrijpende operatie, met name voor de bewoners. De versterkingsoperatie wordt ineens heel concreet. De bewoners van de 1.467 huizen uit de eerste inspectieronde zijn door de NCG per brief op de hoogte gebracht van hun specifieke situatie. In de aanpak van de NCG staat de bewoner centraal. Vanaf april dit jaar vinden daarom individuele gesprekken plaats met bewoners over de uitgebrachte versterkingsadviezen. Daarin wordt ook gesproken over eventuele aanvullende wensen van de bewoner die kunnen worden gekoppeld aan de uitvoering van de versterkingsmaatregelen. Gedacht kan worden aan aanpassingen om een woning meer levensloopbestendig te maken en aan verduurzaming. Na een akkoord van de bewoners wordt een versterkingsplan opgesteld met de

concrete maatregelen die worden uitgevoerd, maar ook eventuele vervangende huisvesting en aanvraag van de noodzakelijke vergunningen. Alles is erop gericht om in oktober 2017 een start te kunnen maken met de uitvoering van de versterking. Over de omvang van de totale versterkingsopgave in Groningen is op dit moment nog geen uitspraak te doen. Pas na inspectie en doorrekening van een gebouw kan een onderbouwd oordeel worden gegeven over de vraag of een gebouw voldoet aan de norm en zo niet welke maatregelen nodig zijn om het te versterken. Groningers moeten net zo veilig zijn en zich net zo veilig voelen als inwoners van de rest van Nederland. Daarbij moet steeds de balans worden gezocht tussen het maken van voldoende tempo en zorgvuldige omgang met veiligheid. De NCG heeft daarvoor in zijn Meerjarenprogramma een aanpak neergelegd: het bevat voorstellen die beogen het tempo van de inspecties en doorrekeningen op te voeren naar 5.000 per jaar. Continue monitoring van de seismiciteit moet bewaken dat de seismiciteit en daarmee het aardbevingsrisico niet toeneemt. In de adviezen van SodM is hier tevens aandacht voor.

33 529 nr 354 / 21-6-2017 - Reactie op het verzoek van het lid Roemer

Op 16 juni jl. heeft de Minister-President een bezoek gebracht aan Groningen om in gesprek te gaan over de gevolgen van de gaswinning. Hij heeft daar met verschillende partijen gesproken. Hij heeft uitgesproken dat tempo gemaakt moet worden met schadeherstel en versterking en dat NAM uit het proces van schadeafhandeling zal worden gehaald. Hieronder worden zijn uitspraken geduid in samenhang met de lijn die door mij in de regio wordt uitgedragen. Op 31 maart 2017 heeft NCG laten weten dat NAM verder op afstand wordt geplaatst. Belangrijk onderdeel hiervan is een nieuw schadepro-ocol, dat er volgens planning op 1 juli 2017 moet zijn. Samen met gemeenten, provincie Groningen, maatschappelijke partijen en het Rijk werkt de NCG aan dit protocol in een open proces. Het Rijk is positief over dit overleg en stelt zich constructief op. De gesprekken gaan onder andere over de rol van de staat en de rol van NAM bij de schadeafhandeling. In dat kader ligt de optie van een schadefonds op tafel. Het kabinet begrijpt deze wens en bestudeert die. Naast de afhandeling van schade is het van belang dat er tempo wordt gemaakt met de versterking. Dit gebeurt ook, vorig jaar hebben er 1500 inspecties plaatsgevonden, dit jaar staan er 5000 ingepland. De inzet is om dit jaar nog te starten met de uitrol van de gebiedsgerichte aanpak op 1 oktober.

33 529 nr. 334 / 19-4-2017 Aardbevingsbestendige nieuwbouw

Het vakblad Cobouw heeft vanaf eind februari zes artikelen gepubliceerd over aardbevingsbestendige nieuwbouw in de provincie Groningen en het wettelijk verankeren van de Nederlandse Praktijk Richtlijn 9998–2015 (NPR) voor aardbevingsbestendige nieuwbouw in het Bouwbesluit¹. Naar aanleiding daarvan zijn diverse sets vragen gesteld. Hierbij geef ik, mede namens de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, een toelichting op de stand van zaken in dit dossier. Parallel stuur ik uw Kamer, eveneens mede namens de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de beantwoording van de vragen (Aanhangsel Handelingen II 2016/17, nrs. 1646, 1647 en 1648).

Specifiek voor aardbevingsbestendige bouw is de Nederlandse Praktijk Richtlijn 9998–2015 (NPR) ontwikkeld. Het kabinet heeft in december 2015 (Kamerstuk 33 529, nr. 212) de beleidslijn ingezet om de NPR voor nieuwbouw aan te wijzen in de Regeling Bouwbesluit 2012. Waar de publiekrechtelijke verankering van de NPR voor nieuwbouw via het Bouwbesluit goed past bij de verantwoordelijkheid van de overheid om veilige bouw te borgen, heeft dit echter ook een ongewenst bijeffect. Het verankeren van de NPR voor nieuwbouw in de Regeling Bouwbesluit 2012 betekent namelijk dat opdrachtgevers van nieuwbouw op grond van de wet verplicht zijn de NPR toe te passen. Zij moeten dan ook zelf de meerkosten dragen die hieruit voortkomen. Weliswaar is het niet uitgesloten dat opdrachtgevers van nieuwbouw NAM op grond van het aansprakelijkheidsrecht voor de redelijke meerkosten kunnen aanspreken, maar dit is ongewis. Ik wil uitsluiten dat dit tot discussie kan leiden over het vergoeden van de daarmee gepaard gaande meerkosten door NAM. Onduidelijkheid over de vergoeding creëert namelijk een drempel voor nieuwbouw in de regio Groningen. De regio zou hiermee in een nadelige positie worden geplaatst. Op 6 december 2016 heb ik het effect van het opnemen van de NPR in de Regeling Bouwbesluit 2012 besproken met de

betrokken gemeenten en de provincie Groningen. Partijen gaven aan dat de NPR pas wettelijk verankerd zou moeten worden in de bouwregelgeving als voorzien is in de vergoeding van de meerkosten door NAM, gelet op het feit dat het gaat om geïnduceerde bevingen ten gevolge van de gaswinning door NAM. NAM biedt op dit moment een tijdelijke nieuwbouwregeling aan voor technisch advies en financiële vergoeding van de meerkosten. Vanwege de tijdelijke duur en zorgen in de regio over de reikwijdte en eenduidigheid van de interim-regeling van NAM heeft de Nationaal Coördinator Groningen (NCG) in 2016 met regionale partijen en NAM gesproken over de herijking van deze nieuwbouwregeling (Aanhangsel Handelingen II 2016/17, nrs. 237 en 667). Door de NCG zijn kaders voorgesteld voor de herijking van de nieuwbouwregeling, zodat de redelijke meerkosten ook de komende twee jaar vergoed blijven worden door NAM. In dit voorstel wordt onderscheid gemaakt tussen de situatie in het kerngebied (binnen de 0,1g PGA contour²), waar NAM de redelijke meerkosten vergoedt, en de situatie aan de rand van het gebied (tussen de 0,1g en 0,04g PGA contour), waar als uitgangspunt geldt dat achteraf wordt versterkt aan de hand van de versterkingsprioritering van de NCG. Als de opdrachtgevers wensen dat gebouwen bij uitzondering aardbevingsbestendig worden gemaakt ten tijde van de bouw, kan ook aan de rand van het gebied een beroep worden gedaan op de nieuwbouwregeling. Voorwaarde is wel dat sprake is van een integraal ontwerp; al voor het ontwerpproces (in het programma van eisen) dienen de uitgangspunten zoals beschreven in de NPR 9998-2015 meegenomen te worden. Aan het onderscheid tussen het kerngebied en de rand van het gebied ligt een veiligheids- en prioriteringsafweging ten grondslag. Aangezien de maximale grondversnelling (PGA) afneemt naarmate de afstand tot het kerngebied toeneemt, nemen ook de benodigde constructieve maatregelen aan de rand van het gebied af. Bij de versterkingsopgave voor bestaande bouw kent de NCG daarom een hogere prioriteit toe aan het kerngebied. Verder speelt mee dat het uitvoeren van de nieuwbouwregeling aan de rand van het gebied invloed heeft op de schaars beschikbare constructeurs die ook voor de versterkingsopgave in het kerngebied worden ingezet. In het genoemde bestuurlijk overleg is door gemeenten, provincie en Rijk uitgesproken dat er draagvlak is voor dit voorstel, ook bij het toekomstig aanwijzen van de NPR in bouwregelgeving. Dit voorstel is dan ook opgenomen in het Meerjarenprogramma 2017–2021 (MJP), waar alle betrokken overheden mee hebben ingestemd (Kamerstuk 33 529, nr. 321). Opname van de NPR in de bouwregelgeving staat op dit moment op gespannen voet met de afspraken in het meerjarenprogramma. Ten eerste zijn er op dit moment geen langjarige afspraken voor de vergoeding van de meerkosten. Ten tweede is de reikwijdte van de NPR niet beperkt tot de 0,1g PGA contour, terwijl de afspraak is om buiten die contour, voor zover nodig, achteraf te versterken. Ik streef ernaar om de NPR wel snel op te nemen in de bouwregelgeving. Het is immers van belang dat bij nieuwbouw maatregelen ten behoeve van de aardbevingsbestendigheid worden toegepast. Tegelijkertijd dient te worden voorkomen dat de kans op aardbevingen leidt tot een stagnatie in het aantal nieuwbouwprojecten. Om zo spoedig mogelijk te komen tot een lange termijn oplossing voor de vergoeding van de meerkosten verken ik de mogelijkheden van regelgeving om te zorgen dat de redelijke meerkosten voor rekening blijven komen van NAM. De NPR zal worden aangewezen in de bouwregelgeving, zodra hierover duidelijkheid bestaat. De uitkomst van de verkenning wordt voor eind 2017 verwacht.

33 529 nr. 324 / 14-2-2017 RUG rapport

In het onderzoek wordt ook dieper ingegaan op de ervaren veiligheid van bewoners in het aardbevingsgebied en mogelijke oplossingen of maatregelen die het gevoel van veiligheid kunnen verbeteren. De meest genoemde redenen dat men zich onveilig voelt, hebben te maken met onzekerheid en zorgen over de toekomst, waaronder de kans dat de woning een toekomstige beving doorstaat. Schade aan de eigen woning speelt volgens de onderzoekers eveneens een belangrijke rol. Bewoners moeten zich veilig kunnen voelen in hun eigen huis. Schadeherstel en de versterking van de woning kunnen hier een positieve bijdrage aan leveren. In 2016 is gestart met een inspectie- en engineeringprogramma van 1.467 woningen en gebouwen. Op 7 december jl. heb ik uw Kamer geïnformeerd over de eerste uitkomsten van dit programma en de noodzaak om vrijwel al deze gebouwen te versterken (Kamerstuk 33 529, nr. 319). De voorbereidingen daarvoor worden op dit moment samen met bewoners en gemeenten getroffen, waarbij de doelstelling is om in het vierde kwartaal de versterking van 500 woningen in uitvoering te nemen. Daarnaast zullen dit jaar 375

corporatiewoningen worden versterkt. Samen met de gemeenten en de corporaties worden hiervoor momenteel de versterkingsplannen uitgewerkt. Het vervolg van het inspectie- en engineeringsprogramma voor de eerste helft van 2017 staat beschreven in het meerjarenprogramma. Het is belangrijk om de gezondheid en de veiligheidsperceptie van bewoners te betrekken bij de beleidsvorming en de uitvoering van het schadeherstel en versterking in het aardbevingsgebied. Dat vereist meer dan een investering in alleen fysieke veiligheid, maar ook in leefbaarheid. Samen met bestuurders en anderen houdt de NCG dit in de gaten en doet hij waar nodig voorstellen voor verbetering. In het op peil houden van de leefbaarheid is ook een belangrijke rol voor lokale bestuurders weggelegd.

33 529 nr. 323 / 6-2-2017 Brief bij vierde kwartaalrapportage NCG 2016

In de kwartaalrapportage is een uitgebreid overzicht opgenomen van de uitgevoerde inspecties en sterkteberekeningen in verband met het inspectie- en versterkingsprogramma, waarover ik uw Kamer op 7 december 2016 op hoofdlijnen heb geïnformeerd (Kamerstuk 33 529, nr. 319). Er is een goede start gemaakt met de versterkingsoperatie, maar het tempo moet nog worden verhoogd. De NCG heeft hiervoor in zijn meerjarenprogramma voorstellen gedaan en verwacht daarmee het aantal inspecties in 2017 op te kunnen voeren naar zo'n 5.000 per jaar.

33 529 nr. 321 / 23-12-2016 Brief bij MJP

Versnelling en vereenvoudiging van de versterkingsopgave De versterkingsopgave – het aardbevingsbestendig maken van gebouwen – is het afgelopen jaar ter hand genomen. In 2016 is gestart met een inspectie- en engineeringsprogramma van ongeveer 1.450 gebouwen, met name woningen in Loppersum, 't Zand, Ten Post, Overschild en Appingedam. Op 7 december jl. heb ik uw Kamer geïnformeerd over de eerste uitkomsten van dit programma en de noodzaak om deze gebouwen te versterken (Kamerstuk 33 529, nr. 319). Met het in 2016 gerealiseerde tempo wordt er onvoldoende snelheid gerealiseerd om te komen tot beoordeling van de gebouwen binnen de kern van het aardbevingsgebied (de zgn. 0,2 pga-contour op de kaart van het KNMI van oktober 2015). In het MJP stelt de NCG dan ook voor het tempo te versnellen. Dat gebeurt door het toepassen van eenvoudigere rekenmethoden (zoals beschreven in de Nederlandse Praktijkrichtlijn, NPR) en door het ontwikkelen van nieuwe aanpakken (bijvoorbeeld met gebruikmaking van referentiewoningen). De risicoprioritering die in het afgelopen jaar is gehanteerd heeft er in geresulteerd dat de NCG zich focust op de gebouwen binnen de 0,2g pga-contour. Die prioritering wordt in het MJP gecontinueerd. Ik onderstreep de noodzaak van versnelling van beoordeling van woningen en ondersteun de NCG in de wijze waarop hij in het MJP vorm geeft aan die versnelling. Daarmee wordt het mogelijk om het inspectie- en engineeringsprogramma uit te breiden naar Middelstum, Stedum, Holwierde, Ten Boer, Woltersum, Uithuizen, Kantens, Zandweer, Slochteren, Schildwolde en Delfzijl-Noord. De ambitie van de NCG is om in 2017 in totaal 5.000 woningen te beoordelen. De NCG heeft er voor gekozen de beoordelingen tot 1 juli 2017 al in te delen en dat voor de tweede helft van 2017 in de loop van het jaar te doen. Voor het deel van het inspectie- en engineeringsprogramma dat voor 2017 al is ingedeeld geldt – net als voor de resterende gebouwen uit het programma van 2016 – de NPR als kader om te bepalen of er wordt voldaan aan de norm. In het Nationaal Bestuurlijk Overleg van 6 december 2016 is geconstateerd dat de versterkingsaanpak zoals door de NCG omschreven in het MJP de instemming heeft van alle bestuurlijke partijen (gemeenten, provincie, het Rijk). Dit neemt niet weg dat er een verschil van interpretatie is tussen Rijk en regio ten aanzien van de termijn waarbinnen de versterking moet worden gerealiseerd. De inzet van het kabinet, de regio en de NCG is erop gericht dat de versterkingsoperatie zorgvuldig en voortvarend wordt uitgevoerd. De veiligheid van de Groningers in hun eigen huis staat in de aanpak van de NCG voorop en de bewoner staat daarbij centraal. Daarom zal aan de keukentafel van iedere bewoner/eigenaar uiteindelijk moeten blijken wanneer, hoe en in welke mate en welk tempo de woningen zullen worden versterkt.

33 529 nr. 319 / 7-12-2016 Eerste uitkomsten inspecties

Zoals is vastgelegd in het Meerjarenprogramma Aardbevingsbestendig en Kansrijk Groningen 2016–2020 (MJP)¹ wordt onder regie van de Nationaal Coördinator Groningen (NCG) een inspectie- en engineeringsprogramma uitgevoerd van gebouwen in het gebied waar beweging van de bodem door

gaswinning aan de orde is. De eerste ronde heeft betrekking op 1.450 gebouwen in de kern van dit gebied. Hierbij informeer ik uw Kamer over de eerste resultaten van de inspecties. Ten aanzien van de te hanteren veiligheidsnorm heb ik eerder aangegeven dat het veiligheidsniveau van de inwoners van Groningen hetzelfde moet zijn als dat van mensen elders in Nederland. Voor gebouwen betekent dit concreet dat zij versterkt moeten worden indien zij niet voldoen aan de geldende veiligheidsnorm. Op basis van de Nationale Praktijk Richtlijn 9998–2015 (NPR) wordt een sterkteberekening uitgevoerd waaruit blijkt of een gebouw voldoet aan die norm. Als dit niet het geval is wordt tevens een versterkingsadvies gegeven met de uit te voeren maatregelen.

Omdat de beschikbare inspectie- en rekencapaciteit beperkt is, heeft de NCG in het MJP een gefaseerde aanpak uitgewerkt. In maart 2016 is gestart met de eerste ronde van het een inspectie- en engineeringprogramma. Dit betreft 1.450 gebouwen in de als prioritair aangewezen gebieden. Op basis van de nu beschikbare resultaten is van ongeveer 500 woningen bekend dat ze versterkt moeten worden. Hieronder zijn uiteenlopende woningtypes, zoals rijtjeswoningen en twee-onder-één-kapwoningen. Daarnaast zijn berekeningen beschikbaar van een aantal vrijstaande woningen. Deze woningen zijn geografisch verspreid binnen de kern van het gebied. Voor het resterende deel van de huizen en gebouwen in dit gebied geldt dat nog geen definitieve uitspraken kunnen worden gedaan. Gezien de spreiding van de beschikbare rapporten, zowel geografisch als over verschillende bouwtypes, is de verwachting dat zal blijken dat nagenoeg alle 1.450 gebouwen uit de eerste ronde moeten worden versterkt.

Alle bewoners wiens huis deel uitmaakt van de eerste ronde van het inspectie- en engineeringprogramma hebben van de NCG bericht ontvangen over hun specifieke situatie. De uitkomsten zullen worden besproken met de bewoners. Dan zal tevens aan de orde zijn of de betreffende bewoner aanvullende wensen heeft die kunnen worden gekoppeld aan de uitvoering van de versterkingsmaatregelen. Ook wordt met de betrokken gemeente of corporatie gekeken of een koppeling kan worden gemaakt met reeds geplande activiteiten in wijken of dorpen. Als over dit geheel overeenstemming is bereikt met de bewoner/eigenaar, kan worden gestart met de uitvoering.

De NCG heeft de openingstijden van de versterkingspunten in de gebieden waar deze huizen staan verruimd, zodat vragen van alle inwoners van het gebied kunnen worden beantwoord. De NCG heeft zich over de opgeleverde rapportages laten adviseren door een externe validatiecommissie van onafhankelijk deskundigen. Daarnaast is de NEN-commissie gevraagd om te beoordelen of de NPR is toegepast in lijn met de wijze waarop deze door de NEN is ontworpen. Deze inzichten zullen worden gebruikt om waar nodig verfijning aan te brengen in de wijze waarop in de volgende ronde inspecties worden uitgevoerd en berekeningen vanuit de NPR worden toegepast. Beantwoording van de vragen aan de NEN-commissie kan voorts leiden tot een herziening van de NPR. In de actualisatie van het MJP, die uw Kamer eind dit jaar zal ontvangen, zal nader worden ingegaan op het vervolg van het inspectie- en engineeringprogramma.

Met het bekend worden van de eerste inspectieresultaten is een nieuwe fase aangebroken in de versterkingsopgave. De nu gevolgde aanpak leidt stapsgewijs tot meer duidelijkheid over de vraag die onder veel inwoners leeft: of hun huis net zo veilig is als elders in Nederland en als dit niet het geval is, wat gedaan moet worden om dit veiligheidsniveau wel te bereiken. De veiligheid van de Groningers in hun eigen huis staat in de aanpak van de NCG voorop en de bewoner staat daarbij centraal. Daarom zal aan de keukentafel van iedere bewoner/eigenaar uiteindelijk moeten blijken hoe en wanneer hun woning zal worden versterkt. Daar waar tijdens de inspectie acuut onveilige situaties zijn aangetroffen, zijn onmiddellijk maatregelen getroffen.

Na alle noodzakelijke voorbereidende werkzaamheden is nu de daadwerkelijke versterkingsoperatie met kracht ter hand genomen. Samen met de Nationaal Coördinator Groningen span ik mij ervoor in dat de versterkingsoperatie zorgvuldig en voortvarend wordt uitgevoerd.

33 529 nr. 310 / 12-10-2016 Reactie op aangenomen moties

Motie over het aanzienlijk verhogen van het tempo van de inspecties

Met de motie Smaling c.s. (Kamerstuk 33 529, nr. 294) is de regering verzocht het tempo van de inspecties (bovengronds en ondergronds) aanzienlijk te verhogen. In de versterkingsaanpak van de NCG staat de bewoner centraal. Het is dan ook de bewoner die het tempo bepaalt. De inspecties van woningen zijn complex en kunnen zeer ingrijpend zijn voor bewoners. Experts uit de hele wereld zijn hiervoor ingehuurd en de planning is ambitieus. Ik heb de NCG verzocht te onderzoeken of er een versnelling mogelijk is. In de actualisatie van het meerjarenprogramma, die ik uw Kamer eind dit jaar zal toesturen, zal hier nader op in worden gegaan.

33 529 nr. 282 / 9-9-2016 Reactie artikel Cobouw

Aanpak NCG met betrekking tot preventief versterken van woningen

In het aardbevingsgebied in Groningen is sprake van een versterkings-opgave voor woningen, omdat niet alle woningen in voldoende mate bestand zijn tegen de aardbevingen die door de gaswinning worden veroorzaakt. Het aardbevingsgebied is omvangrijk, het betreft 12 Groninger gemeenten. Niet overal kan gelijktijdig gestart worden, daarom is, zoals beschreven in het meerjarenprogramma Aardbevingsbestendig en Kansrijk Groningen, gekozen voor een prioritering langs vier lijnen: •Van binnen naar buiten; •Starten met kwetsbare gebouwen/gebouwonderdelen; •Gebouwen waar veel mensen samenkomen; •Continuïteit.

Hoeveel huizen daadwerkelijk versterkt moeten worden, is nog niet duidelijk. Om de woningen die versterkt dienen te worden te identificeren, wordt eerst een groot aantal woningen geïnspecteerd om te bezien welke woningen mogelijk niet voldoen aan de door het onafhankelijke instituut NEN opgestelde Nederlandse Praktijk Richtlijn (NPR). De NPR is opgesteld om te kunnen berekenen of gebouwen bestand zijn tegen de seismische dreiging als gevolg van aardbevingen. Bij het realiseren van de versterkingsopgave staat de bewoner te allen tijde centraal. Woningen zijn het «thuis» van de bewoner en dat is een belangrijk uitgangspunt. Het vergt daarom intensief overleg met de bewoners om te komen tot een aanpak die naar aller tevredenheid is. De te verrichten werkzaamheden aan de huizen kunnen omvangrijk zijn. Daarbij is gekozen voor een gebiedsgerichte aanpak die erop is gericht om maximaal gebruik te maken van «koppelkansen» die zich voordoen, zoals het combineren van versterkingswerkzaamheden met energiebesparende maatregelen. Over deze aanpak wordt met elke bewoner intensief overlegd voordat er een definitief versterkingsplan overeengekomen kan worden. Bovenstaande stappen vereisen tijd, maar zijn noodzakelijk voor een aanpak die het beste bij de bewoner en zijn woning past.

Inspectie- en engineeringsprogramma

In maart 2016 is gestart met een omvangrijk inspectie- en engineerings-programma voor bijna 1.500 woningen. Deze woningen bevinden zich in de eerste ronde van prioritair aangewezen gebieden. Binnen deze vijf gebieden is gestart met de meest kwetsbare woningen. In het najaar wordt gestart met de tweede ronde binnen de prioritair aangewezen gebieden. De NCG voert de publieke regie. Dit betekent dat de NCG binnen de samenwerkingsafspraken die zijn gemaakt tussen het Ministerie van Economische Zaken, NAM en de NCG de prioritering bepaalt en het proces beheert rondom het inspectie- en engineeringsprogramma van de gebouwen in het aardbevingsgebied. Het uitvoeren van de inspecties en berekeningen worden in opdracht van NAM door het CVW gedaan. Dit betekent dat de contracten voor de uitvoering van de inspecties en berekeningen van maatregelen worden gesloten door het CVW. De NCG heeft daarom zowel de in het artikel geïnterviewde als de beroepsvereniging van constructeurs geadviseerd om contact op te nemen met het CVW.

Gehanteerde rekenmethodes

Het CVW sluit de contracten met bedrijven die inspecties en/of berekeningen uitvoeren. Dit betreft niet alleen bedrijven die woningen inspecteren en berekening maken in de gebiedsgerichte aanpak, maar ook bedrijven die bijvoorbeeld een rol kunnen hebben bij initiatieven zoals «Heft in eigen Hand». In deze proef stelt de NCG 50 eigenaren in de gelegenheid om als particulier opdrachtgever de versterkingsmaatregelen en eventuele andere verbouwingen aan hun woning zelf uit te (laten) voeren. Voor deze pilot zijn al meerdere bedrijven aangesloten bij het CVW. Voor de gebiedsgerichte aanpak wordt volgens de zogenoemde NLTH-methode gerekend. Dit is een geavanceerde rekenmethode, waardoor op de meest nauwkeurige wijze kan worden berekend of en zo ja, welke versterkingsmaatregelen getroffen dienen te worden. Dit is in dit stadium van de versterkingsopgave

belangrijk, omdat dit een goed zicht geeft op de totale omvang van de versterkingsopgave. Daarbij is het zo dat in het lopende inspectieprogramma de woningen gekenmerkt worden door een sterk repeterend karakter. De berekening kan daardoor voor verschillende panden worden gebruikt, uiteraard nadat door middel van een inspectie is vastgesteld dat de overige woningen overeenkomen met de doorgerekende woning. Met deze aanpak wordt de benodigde zorgvuldigheid in acht genomen en kan, vanwege het overeenkomende karakter van woningen, vanaf nu ook tijd worden bespaard. Naast deze aanpak wordt in de pilot «Heft in eigen Hand» als proef een minder geavanceerde, maar snellere rekenmethode getoetst. De te treffen maatregelen zullen derhalve naar verwachting een overschatting kennen, maar middels een validatietraject wordt gekeken hoe deze overschatting eenvoudig te minimaliseren is. De NCG volgt deze ontwikkelingen nauwgezet, evenals een studie naar andere rekenmethodes. De eerste rekenresultaten worden in het derde kwartaal van dit jaar verwacht. Aan het einde van het jaar zal naar verwachting een duidelijker beeld zijn hoe groot de versterkingsopgave is. Ook dan kan pas een beter beeld geschetst worden welke bouwcapaciteit voor het versterken van woningen vereist is. De aannemers zijn hierover tijdens een bijeenkomst van branchevereniging Bouwend Nederland geïnformeerd. Ook deze contracten worden door het CVW gesloten.

33 529 nr. 246 / 19-4-2016 Reactie op het verzoek van het Lid Van Veldhoven

In het nu voorliggende winningsplan geeft NAM aan dat op basis van een statistische analyse het aantal huizen dat niet voldoet aan de veiligheidsnorm 10-5 naar verwachting kleiner is dan waar eerder van uit is gegaan. Dit betekent echter geen directe aanpassing in de uitvoering van het versterkingsprogramma dat is opgenomen in het meerjarenprogramma Aardbevingsbestendig en Kansrijk Groningen. Inmiddels zijn inspecties gestart in Loppersum, 't Zandt, Appingedam, Overschild en Ten Post. Aan de hand van deze inspecties zal worden bepaald of woningen moeten worden versterkt en zo ja op welke wijze. Daarnaast worden enkele honderden woningen van woningcorporaties in de kern van het gebied dit jaar daadwerkelijk versterkt. De reeds ingezette acties voor herstel van schade en het versterken van huizen zullen doorgaan, evenals het inspectieprogramma. Het inspectieprogramma is, samen met de berekening van het veiligheidsrisico, bepalend voor het vaststellen van het aantal woningen dat versterkt moet worden en waar die woningen zich bevinden.

33 529 nr. 212 / 18-12-2015 Brief bij MJP

Veiligheidsnorm

Ten aanzien van de te hanteren veiligheidsnorm heb ik eerder aangegeven dat het veiligheidsniveau van de inwoners van Groningen hetzelfde moet zijn als dat van mensen elders in Nederland. Op 3 november 2015 heeft het kabinet op basis van het tweede advies van de Commissie Meijdam de te hanteren veiligheidsnorm voor geïnduceerde aardbevingen vastgesteld op een individueel risico van 10-5 per jaar voor nieuwbouw en bestaande bebouwing (1 op de 100.000 per jaar) met een afkeurnorm van 10-4 per jaar (Kamerstuk 33 529, nr. 205). Het kabinet vraagt de NCG om de consequenties daarvan in beeld te brengen en voorstellen te doen hoe hiermee om te gaan. In het eindadvies voegt de Commissie een berekeningsmethodiek toe voor het individueel aardbevingsrisico (zie bijlage4). Het kabinet neemt deze methodiek over. In aanvulling daarop heeft het kabinet conform het advies van de Commissie Meijdam besloten om voor de termijn waarbinnen woningen en andere gebouwen die een veiligheidsrisico tussen 10-4 en 10-5 per jaar hebben op norm moeten worden gebracht een periode van vijf jaar te kiezen.

Versterkingsopgave

Uit de onderzoeken van NAM (zie bijlage5) blijkt dat bij een productieniveau van 27 miljard m³ een versterkingsopgave van 3100 gebouwen in de komende vijf jaar hoort. Bij deze berekening is NAM uitgegaan van 60 verschillende typen Groningse gebouwen. Omdat niet alle gebouwen binnen deze typologieën vallen en een deel van de gebouwen door verbouwingen of achterstallig onderhoud niet meer aan de bouwnorm voldoet, zullen volgens NAM in de praktijk meer gebouwen moeten worden versterkt. NAM hanteert dit systeem met typologieën primair om te prioriteren, waarbij inspecties de werkelijke stand moeten bepalen. NAM geeft hiermee globale input aan de NCG ten behoeve van de versterkingsopgave. Experts uit de bouwwereld adviseren om de door NAM genoemde

versterkingsopgave, die op modelmatige berekeningen is gebaseerd, met een factor 3 te vermenigvuldigen om tot een aantal te versterken gebouwen te komen dat beter aansluit bij de realiteit. Daarmee komt de versterkingsopgave voor de komende vijf jaar tussen de 9.000 en 10.000 gebouwen te liggen. Daarna komen er bij een gelijkblijvende productie van 27 miljard m³ per jaar 360 gebouwen bij die versterkt moeten worden. De uitkomsten van het onderzoek van NAM bevestigen de «no regret» aanpak in de prioritair gebieden die de NCG voorstelt in zijn meerjarenprogramma. Of de hierboven geschetste versterkings-opgave ook daadwerkelijk aansluit bij de praktijk moet duidelijk worden uit de eerste ervaringen van de NCG met de gebiedsgerichte benadering in 2016. De definitieve versterkingsopgave moet verder worden vastgesteld op basis van inspecties. Pas dan is met meer zekerheid te zeggen of de aantallen te versterken woningen die voortvloeien uit deze statistische benadering in de praktijk ook naar voren komen en of de risicoprioritering uit deze benadering hierop aansluit. De daadwerkelijke haalbaarheid hangt af van de maatschappelijke acceptatie en overige doelstellingen die aan de versterkingsopgave worden gekoppeld, zoals het verduurzamen van huizen («nul op de meter»).

Advies Commissie Meijdam

De Commissie Omgaan met Risico's van Geïnduceerde Aardbevingen (Commissie Meijdam) heeft met name gekeken naar de te hanteren veiligheidsnormen en de omgang met het risico van door gaswinningveroorzaakte aardbevingen. Het advies van de Commissie is bijgevoegd⁷. De Commissie Meijdam doet in haar eindadvies de volgende aanbevelingen: •De Commissie Meijdam adviseert om de norm van het individueel risico van 10⁻⁴ als een grenswaarde te beschouwen. Bouwwerken met een groter veiligheidsrisico dienen met voorrang te worden aangepakt en het gemeentelijk bouw- en woningtoezicht zal hier extra aandacht aan kunnen geven. De Commissie adviseert om de kaart van het KNMI waarop de maximaal te verwachten grondversnellingen zijn weergegeven, ook te hanteren als opgave aan NAM om de productie zo te regelen dat de huidige situatie als plafond voor de seismische dreiging wordt beschouwd. Het kabinet is van mening dat op basis van een beter monitoringsplan kan worden bekeken hoe dit vorm te geven; •De Commissie adviseert om de bestaande berekeningsmethodiek voor het groepsrisico niet toe te passen op het aardbevingsrisico. Als alternatief stelt de Commissie voor om het zogenaamde maatschappelijk veiligheidsrisico te berekenen. Deze methodiek is door de Commissie en SodM gezamenlijk ontwikkeld en omvat een meer op maat gesneden methodiek voor het aardbevingsgebied in Groningen die het mogelijk maakt om beter in te zoomen op gebouwen en locaties waar veel mensen tegelijk samenkomen. Naast de Commissie Meijdam en SodM staan ook andere experts hier positief tegenover. Het maatschappelijk veiligheidsrisico kan een belangrijke rol spelen in de prioritering van de versterkingsopgave en is daarmee van belang voor het meerjarenprogramma van de NCG. Het kabinet neemt het advies van de Commissie op dit punt over en geeft daarmee ook uitvoering aan de motie van de leden Jan Vos en Bosman (Kamerstuk 33 529, nr. 195). Ik zal NAM vragen om het maatschappelijk veiligheidsrisico van de verschillende productiescenario's in kaart te brengen. Na toetsing van deze berekeningen door SodM zal ik de NCG vragen de uitkomsten hiervan betrekken bij de prioritering van de inspectie en de versterkingsopgave; •De Commissie stelt dat aardbevingen geen extra risico mogen betekenen voor de chemische industrie (BRZO-bedrijven) en vitale infrastructuur zoals primaire zeekeringen. De huidige Nederlandse toetsingskaders zijn echter niet ontworpen om met aardbevingsrisico om te gaan en de bestaande methodiek leidt ertoe dat de seismische dreiging moet worden ingeschat bij extreme terugkeertijden. Dijken zouden dan bestand moeten zijn tegen een aardbeving die eens in de 17.500 jaar kan optreden. Zo'n extreme extrapolatie van de huidige kennis leidt volgens de Commissie tot voornamelijk theoretische exercities. Dit zijn complexe kansberekeningen volgens een systematiek die op dit moment niet is uitgekristalliseerd en ook niet is gevalideerd. Daarmee is het gebruik hiervan, gezien de hier uit voortvloeiende onzekerheden, naar het oordeel van de Commissie niet wenselijk. De Commissie geeft aan dat de chemische bedrijven en vitale infrastructuur in het aardbevingsgebied redelijkerwijs bestand moeten zijn tegen een ergst denkbare aardbeving op die locatie. Hierbij wordt uitgegaan van een maximale aardbeving in het kerngebied van 5 op de schaal van Richter en de bijbehorende PGA-verdeling.⁸ De praktische uitwerking voor het Groningse aardbevingsgebied en de verbinding met de geldende toetskaders van deze benadering wordt door het kabinet nader bezien; •De Commissie doet ook enkele suggesties voor bestuurlijke vraagstukken. Naast een opkoopregeling

voor woningen met een hoger risico dan 10-4 zou er volgens de Commissie aandacht mogen zijn voor immateriële schade. De Commissie denkt dat de gevolgen van de gaswinning ook in positieve zin in het gebied zouden mogen neerslaan, met naar verhouding meer maatregelen voor individuele compensatie. Deze suggesties zijn meegewogen bij de invulling van het meerjarenprogramma van de NCG.

Nederlandse Praktijk Richtlijn

De Nederlandse Praktijk Richtlijn voor aardbevingsbestendig bouwen is een pakket van technische eisen voor (nieuwe) gebouwen. Hoewel diverse onderdelen van de NPR nog niet zijn uitgewerkt, waardoor er een ruime onzekerheidsmarge wordt geïntroduceerd, is er sterke behoefte in de regio en bij de NCG om wel de laatste versie van de NPR te gebruiken die een verbetering is ten opzichte van de NPR van februari 2015. In deze laatste NPR is de veiligheidsnorm 10-5 geïncorporeerd (zie bijlage9). Bij het opstellen van het meerjarenprogramma en het advies van de Commissie Meijdam kon hierover nog niet beschikt worden. De NEN-commissie (Nederlands Normalisatie Instituut) die de NPR opstelt heeft deze op 11 december jl. aan mij aangeboden en zal deze op korte termijn publiceren (zie bijlage10). De NPR is van belang om bij inspecties van woningen te kunnen bepalen of aan de veiligheidsnorm wordt voldaan. Met ingang van 1 januari 2016 zal deze door de NCG als uitgangspunt voor de versterkingsopgave worden gehanteerd. De Commissie Meijdam stelt dat een wettelijke verankering door middel van een verwijzing naar Regeling Bouwbesluit pas hoort te gebeuren als met voldoende zekerheid is vastgesteld dat de in de NPR voorgestelde methode een werkelijkheid getrouw beeld geeft. Op dit punt volgt het kabinet echter het voorstel van de NCG om deze versie van de NPR zo snel mogelijk aan te wijzen in de ministeriële regeling «Regeling Bouwbesluit». De ontwikkeling van de catalogusaanpak (zie hieronder) duurt namelijk zeker nog tot eind 2016 en ook voor nieuwbouw is rechtszekerheid gewenst. Uit de publicaties van NAM blijkt dat gewerkt wordt met een zogenaamde typologieënaanpak om tot prioritering van gebouwen te komen. In deze aanpak worden 60 verschillende typologieën van gebouwen beschreven en wordt op basis van de kenmerken bepaald of, gegeven het risico, verwacht mag worden dat de betreffende gebouwen aan de veiligheidsnorm kunnen voldoen. Indien daarover twijfel bestaat, dan zal het type prioritair worden verklaard en moet aan de hand van inspecties blijken wat de precieze situatie is. Naast de typologieën kan gewerkt worden aan een zogenaamde catalogusaanpak, waarbij kenmerken worden beschreven die bij inspectie in beschouwing worden genomen en aan de hand waarvan kan worden vastgesteld of een gebouw aan de norm voldoet of niet. Eind november heeft de NCG gesproken met de NEN-commissie en de Commissie Meijdam en vastgesteld dat beide methodes zeer wel in elkaars verlengde kunnen worden gehanteerd. Het advies van de Commissie gaat nader in op de samenhang tussen de catalogusaanpak, de typologieën en de toepasselijke berekeningsmethode uit de NPR. Indien er sprake is van een goede beschrijving van de typologieën in combinatie met de geschetste catalogusaanpak dan is het mogelijk om vrij snel bij inspecties te kunnen bepalen of voldaan wordt aan de veiligheidsnorm of niet. In twijfelgevallen kan dan de meer uitgebreide methode van de NPR worden toegepast. De Commissie Meijdam adviseert het beheer van de catalogus-aanpak te beleggen bij de NCG. Ik heb de NCG gevraagd om begin 2016 een conferentie te organiseren met de betrokken partijen om onder andere de praktische oplossingen die de catalogusaanpak beoogt nader uit te werken en tot uitvoering te brengen. De Commissie Meijdam onderschrijft het belang hiervan.

Gebiedsgerichte aanpak voor preventieve versterking van gebouwen

Voor de preventieve versterking van gebouwen heeft de NCG een gebiedsgerichte aanpak voorgesteld, waarbij wordt gestart met het versterken van de woningen die op basis van de huidige inzichten de grootste risico's lopen. Een gebiedsgerichte aanpak betekent dat bij de versterkingsoperatie niet alleen naar individuele woningen wordt gekeken, maar ook naar de woonomgeving: de straat, de wijk en het dorp. Gemeenten in het gebied zijn vanuit ontgroening en vergrijzing vaak al gezamenlijk bezig met leefbaarheidsplannen en dorps- en wijkvisies. Het ligt in de rede om deze aanpak daarmee in samenhang te bezien. Het kabinet deelt de visie van de NCG om in de aanpak een koppeling te maken tussen schadeherstel en preventieve versterking van gebouwen, waarbij rekening wordt gehouden met de transitie die de regio doormaakt als gevolg van bijvoorbeeld krimp en met nieuwe (inhoudelijke) ontwikkelingen zoals veranderingen in de zorgsector en het onderwijs. Door deze combinatie van factoren moet besluitvorming soms in de tijd naar voren worden gehaald. Het kan bijvoorbeeld gaan om een samenwerking tussen scholen of de verbouw van een verzorgingshuis. Dit biedt tegelijkertijd een kans om rekening te houden met nieuwe ontwikkelingen en wensen van de bewoners. Daarbij is de regierol van de NCG een essentiële factor, zonder dat bestaande

verantwoordelijkheden in die besluitvorming worden overgeheveld. De NCG constateert dat het, gelet op de stand van de wetenschap, voor de versterkingsaanpak niet mogelijk is om te wachten tot alle relevante informatie bekend is; er blijven onzekerheden bestaan. De NCG stelt daarom een «no regret» aanpak voor waarbij met de versterking wordt begonnen in het meest risicovolle gebied. Het kabinet stemt hiermee in. Op basis van de criteria die in het bestuursakkoord zijn benoemd en aan de hand van de PGA-kaart van het KNMI zal als eerste de aandacht worden gericht op het gebied van de 0,2 contour: de gemeente Loppersum, delen van Ten Boer en delen van Appingedam, Eemsmond en Slochteren.